

VYCHOVATELSKÉ LISTY.

Časopis věnovaný zájmům křesťanského vychování.

„Kdo Mne následuje, nebloudí ve tmách,
praví Pán.“ Tom. Kemp. I. 1.

Výchova hospodyní ve škole obecné.

Nedávno vyzvány byly učitelky škol obecných okresu Nantského ve Francii, by věnovaly poněkud pozornosti i stránce hospodářské na dívčích školách obecných. List, jímž učitelky vyzvány byly, došel povšimnutí i na vyšších místech a okresní inspektor p. Dolidon obrátil se přímo na učitelky, by působily k tomu, by zřizovány byly jak na venkově tak i ve městech při školách obecných kursy, v nichž bezplatně nabyly by dívky náležitého vzdělání pro budoucí své povolání, ať jako hospodyně samostatné, nebo jako podřízené služby.

Pan inspektor Dolidon živě vybízí učitelky, by nebyly lhostejny k předmětu, který částečně též do jich oboru padá. Mezi jiným praví: „Jest sice pravda, že výchova dívek pro život domácí, hospodářský, jest hlavní povinností matek, ale tím není vymýtěna ze škol, kamž by vlastně náležela právě tak jako vyučování ručním pracím. Viděl bych velmi rád, by učitelky ujaly se této nutné reformy, jež, jak předpokládám, velmi mnoho dobrého způsobí pro blaho obecné. Víím, že učiní vám to obtíží mnoho, než podaří se vám ideu tuto v život uvéstí. Leč nepochybuji také, že obecné rady, přátelé školstva, pomohou přinést oběti pro věc tak dobrou, která má připravit dívky naše pro život praktický, která má obnovit půvab rodinného krbu.

Výchova taková vzbudí u dívek zájem pro ženské práce, čistotu, spori-
vost, pořádek, jedním slovem bude mocně působit, a podporována jsouc
zkušenostmi, důkazy a příklady, přinese zajisté užitek tisíceronásobný.

Chcete svým žákyním ukázati, jak se čistí podlaha, jak spravuje
a látá se šat, jak upraví se dobrá voda pitná? Provádějte samy tyto práce
před očima svých žaček ať ve třídě, ať v nějakém soukromém bytě. Prikažte
jim, nechť činí pak totéž pod dozorem vašim a pak samy doma, ale nechť
vždy sdělí, jak se jim práce dařila, příležitostně pak poptejte se matek.
Ovšem, že práce musí býti roztríděna přiměřeně dle věku žákyň.

Při školách venkovských, kde však jen poněkud možno i při školách
městských ať zařízeny jsou zahrady, kde naučily by se dívky pěstovati
zeleniny a rostliny vůbec v domácnosti potřebné, užitečné a příjemné.

Takováto výchova, vedoucí k životu skromnému, podporována vašim
příkladem, četbou, přednáškami, úlohami a j. učiní dívky naše rozumnými,
sporiivými hospodyněmi, starajícími se o blaho svých drahých, spokojenými

a veselými i v postavení méně příznivém, které dovedou příbytek sebe menší a chudobnější učiniti útulným a poutavým, kam by dělník po celodenní namáhavé práci spěchal, a kde by se cele šťastným cítil.

Pak i vám žehnati se bude za vaši námahu a oběti, a vy šťastny budete při pohledu na tento nový život, plný štěstí a poesie.“

Rozvrh měsíčních prací a cvičení.

Říjen. I. Topení a osvětlování příbytku. Topení v krbu, kamnech, sporáku. (Dřevo, uhlí, koks.) Měření teploty tělesné, dle toho upravené teploty tekutin, příbytků. Příprava lampy petrolejové, líhové.

II. Žehlení. — Úprava stolu ku žehlení. Čistota žehličky, užití vosku. — Žehlení prádla barevného, neškrobeného.

III. Kuchyně. — Maso dušené; zeleniny.

Listopad. I. Řízení domu. — Větrání bytu, světnice nemocného. — Zametání, oprašování, otírání prachu. — Čištění kobereců a křesel. — Čištění obrazů, ozdob, dveří, oken, podlahy. — Příprava a užití vosku na podlahy.

II. Žehlení dětských kabátků, slintáčků, hladkých sukni, ženských košil, spodků a kabátků nočních.

III. Kuchyně. — Maso vařené, moučníky.

Prosinec. I. Řízení domu. — Čištění nábytku hladkého, lakovaného. — Čištění předmětů mramorových, kovových, ozdobných krbů a p. — Umění, dáti příbytku vzhled útulný, veselý.

II. Žehlení. — Pokračování ve cvičeních z měsíce předešlého.

III. Kuchyně. — Maso smažené, zeleniny suché.

Leden. I. Jako předešle. Čištění podlahy, stolu a náradí kuchyňského.

II. Žehlení. — Příprava škrobu. Žehlení stužek a ozdob škrobených.

III. Kuchyně. Ryby, vejce.

Únor. I. Bílení a praní prádla. — Kterak se užívá vody vlažné, horké, mýdla, sody, louhu a j. — Modřidlo. Praní prádla barevného.

II. Žehlení. — Spodky a noční kabátky s ozdobami.

III. Kuchyně. Maso pečené, příkrmy.

Březen. I. Držení prádla. Spravování a látání dřer.

II. Žehlení. Sukně hladké i s volany, límečky a manžety.

III. Kuchyně. Maso s omáčkami, zeleniny suché.

Duben. Udržování obleku: Čištění obleků vlněných a hedvábných. Štření oděvu, kartáčování, skládání, látání a spravování.

Poznámka: Dívky se nabádají, by ve chvílích volných spravovaly svůj oděv; starší pomáhají mladším.

II. Žehlení. Tenké látky, záclony.

III. Kuchyně. Postní polévky, ryby.

Květen. I. Zdravověda: Poznání pitné vody. Příprava pitné vody. Zkoumání mléka, upravování pro děti. Čištění láhví a dudláčků pro děti. Sbíráání léčivých bylin.

II. Žehlení dětského prádelka a mužských košil.

III. Kuchyně: Maso s omáčkami, vejce. Kaše a polévky pro děti 1roční až 18měsíční.

Červen. I. Pokračování zdravotvĕdy. Sbírání rostlin léčivých. Úprava malé domácí lékárníčky. Příprava různých odvarů. — Rychlá pomoc při poranění.

II. Žehlení mužských košil.

III. Kuchyně: Upotřebení zbytků. Zelenina čerstvá.

Červenec. I. Zdravovĕda: Okamžitá pomoc. — Desinfekce světnice nemocných. — Přehled celé domácnosti. — Uspořádání kuchyně, ložnice, jídelny, prádelníku.

II. Žehlení: Přehled.

III. Zavařování a konservování masa, zelenin, ovoce. Příprava zelenin pro děti.

Poznámka. Každý měsíc pobaví a pohostí se žákyně společně, při čemž si vše samy připraví. Před odchodem vše se očistí, upraví a dá na svá místa.

Dle „Revue pédagogique.“

*

Dodatek. Jak důležitá a velká reforma dívčí výchovy by tímto způsobem provedena byla, musí uznati každý. Jak idea, tak i program podniku tohoto jsou velmi krásné i účelné, a podaří-li se provésti a splní-li se naděje do něho kladené, bude to jeden z největších úspěchů moderní výchovy, na nějž XX. století bude moci býti hrdo. Kéž dojde se k tomu poznání, že dívka na prvním místě přísluší, by dobře rozuměla vedení domácnosti, kuchařství, zdravotvĕdě, šití šatů a prádla a pak teprve, stačí-li prostředky a čas, ať studuje jiné jazyky, zpĕv, malbu a j. Je všeobecná touha po nápravě dívčí výchovy nejen ve škole, ale zvláště pak, až dívka školu opustí a je ponechána sama sobě, buď že rodiny vůbec nemá, nebo že pro nepříznivé poměry rodinu opustiti musí.

A má-li se v té tak žádoucí věci něco státi, musí si ruce podati lidstvo všechno, neboť jednotlivec by tu pořídil málo. V Brně učinĕn již krok. Katolické učitelky zřídily nedĕlní odpolední besídky pro dívky škole odrostlé, kde by přednáškami, četbou, ušlechtilou zábavou působilo se na vytvoření mravní povahy. Ovšem, že besídky tyto prozatím mají účel výhradně vychovatelský, ale doufejme, že po čase podaří se i u nás uskutečniti vzor, jak podán byl kolegyním našim ve Francii. *Vlasta.*

Rozhled školský.

Valná schůze Katolického spolku českých učitelů na Moravě konati se bude odpoledne dne 21. září t. r. v Hulíně. Vzhledem k důležitému jednání bylo by žádoucí větší účastenství členů, než léta minulá.

Delegáti Ústředního spolku jednot učitelských na Moravě měli schůzi 4. a 5. srpna ve Vyškově. Dle nových stanov bude učitelstvo moravské tuzeji stavovsky organisováno, a každý organisovaný učitel má ročně platiti 8 K. Významná byla řeč učitele Kálala, jejíž hlavní myšlenky vyzněly v resoluci:

„Cil výchovy je zdraví, pravda a láska. V celé instituci škol je mnoho tísňe. Násilí uzamyká nitro před upozorňujícími vlivy a zdržuje osvětu.

Jím se docílí vnější kázně, ale lidská nitra nezdokonaluje. Svoboda ve smyslu pravdy a lásky je první podmínkou duchovního rozvoje. Klademe velký důraz na náboženskou a mravní výchovu. Výchova mládeže, učitelského dorostu i učitelstva samého podmíněna je hlavně příkladem. Za školní inspektory a professory na ústavech učitelských budtež se zvláštní pečlivostí vybírání mužové nejdokonalejší, aby jejich působením množilo se dobré učitelstvo.“

Pan K o p ř i v a stěžoval si, že učitelstvo není na říšské radě ani ve sněmu zastoupeno a vzhledem k nastávajícím volbám do zemského sněmu uvádí, že by učitelstvo bylo vděčno okresu, který by do sněmu učitele vyslal.

Schůzi byl přítomen také posl. H ů l k a, který byl hlučně uvítán. Ujišťuje přítomné, že s úpravou hmotných poměrů i disciplinárního řádu jedná sněm vážně a on sám, jako celá strana lidová, chce se vši rozhodností přičiní, aby roku 1903 učitelstvo konečně uspokojeno bylo. „Prohlašuji zde jako muž“, pravil, „že bych se hned mandátu vzdal, kdyby k úpravě dojít nemělo.“

V Čechách není naděje, že by učitelstvu dostalo se spravedlivé mzdy. Vláda učinila sankci zákona o nové úpravě služného učitelstva závislou na přijetí úhrady, nové daně z piva. Protože vládou povolená výše daně 1·4 K z 1 hl piva nestačí k úhradě zvýšených platů učitelských, usnesl se sněm jednohlasně na zvýšené dani 2 K. Avšak ministr financí vyslovil se rozhodně proti takovému zvýšení. A tak může se očekávat, že nový zákon zemský o dani z piva nebude sankcionován a následkem toho bude i zákon o služném učitelstva na sankci dále čekati.

K tomu dobře dodávají „Rozhledy“: Rozrušení a roztrpčení všeho učitelstva musí tím jen stoupati. O klidné práci učitelské nemůže býti za takových poměrův ani řeči. Každý učitel počítal určitě r. 1903 se zlepšením svých poměrů. Mnohý na účet toho hleděl už bídě své uleviti půjčkou, a teď všechno marno. Musí se proto ohlížeti, jak by klín vyrazil klínem a — klesal hloub v bídě své. Vezme si vláda těžkou zodpovědnost na sebe, neskoncuje-li tuto zbědovanost celého stavu učitelského. K starostem o chléb přistupuje u mnohých učitelů následkem nynějšího stavu beznadějnost pro budoucnost. Kdo nemá žádné naděje, nežije, ale umírá. Na zvýšení příjmů nejvíce čekají mnozí starší učitelé, kteří mají již vyslouženo. Ti nalopotili se 40 i více roků při bídném platě a ustavičném strádání. Teď očekávali, že se jím dostane aspoň při odchodu na odpočinek zvýšeného výslužného, jehož si těžce zasloužili, ale to vše byla touha marná. K tomu druží se jiná nehoda. Mnozí veteráni-učitelé stále doufají ve zvýšení služného, neodcházejí na odpočinek, ač mají již vyslouženo. Jsou to namnoze řídicí učitelé a ředitelé, na jejichž místa čeká již mnoho následníků; na místa učitelská zase čekají mnozí podučitelé a tak je stagnace v postupu učitelstva na celé čáře. Jen když se otevře nová třída nebo škola, nebo když umře někdo z učitelstva, je naděje na postup, jinak vázne postup učitelstva již několik roků ve všech okresích školních a to má na činnost mladších učitelů zhoubné účinky. Není pro ně odnikud vzpruhy k zvýšené činnosti. Nějaký ten pochvalný dekret je hračka pro malé. — Praha zabránila této stagnaci v postupu učitelstva nařízením, že každý učitel, který má vyslouženo, musil podati žádost do pense do 1. července a ostatní jakmile mají 40 let služby, ač neměli-li ztratit přídavek obecní do pense. Byl to ovšem násilný prostředek proti starým učitelům, kteří až 40 let (jako na př. řed. p. Jan Klíma) Praze sloužili. Nevíme, odčiní-li krok

ten Praha tím, že ponechá aspoň všem těmto nuceným pensistům celé příbytečné, jako učinila starším magistrátním úředníkům, kteří nedávno byli pensionováni, je však povinností městské rady, když se již odhodlala k takovým příkrým krokům, aby ukázala blahovůli také odstupujícím učitelům a ředitelům.

Předsednictvo Ústředního spolku slezských učitelů podalo prostřednictvím poslance p. dra. Stratila zemskému sněmu petici, ve které uvedeny tyto požadavky českého učitelstva: 1. Zařazení posavadní ve status osobní budiž zrevidováno a poopraveno. 2. Učitelům starším budtež zvýšeny služební přídavky. 3. Nadučitelům, kterým byly funkční přídavky novým zákonem sníženy, budtež zvýšeny na míru bývalou. 4. Učitelům v odlehlých obcích horských budtež uděleny zvláštní osobní přídavky. 5. Odměna roční za čištění jedné třídy školní ustanovena budiž zákonem nebo nařízením nejméně na 60 K. 6. Učitelům v osobní status nezařazeným poskytnut budiž slušný byt naturální nebo přiměřené příbytečné. Budiž zjištěn pojem „vedlejší místnosti“ při bytech učitelských.

Jak se jeví nejvyšší potřeba českého a polského školství ve Slezsku, ukazují nejlépe číslíce. Tak bylo v okrese fryštátském v českých školách 87 tříd se 7178 českými dětmi, v polských školách 68 tříd se 7429 polskými dětmi a v německých školách 58 tříd se 4327 dětmi. K tomu sluší dodat, že v celém okrese tom byly pouze 404 děti skutečně německé, tak že ostatní děti, které německé školy navštěvují, jsou české národnosti. Za takových poměrů jsou ovšem mnohé německé školy bez — jedinkého Němce. V době, kdy na všech stranách jest horováno o nových směrech ve školství, kdy vědy paedagogické co den vynášejí nové a nové cesty k docílení pravého a harmonického vzdělání, na tisíce dětí je ohlupováno ve školách z pouhé národnostní nenávisti.

O vychovatelském úkolu školy se tu a tam píše, ale činů, rázných činů je málo. Ani zemská konference, jež nedávno se konala v království Českém, otázky vychovatelské si skoro ani nevšímla. Mezi volnými návrhy na př. dožadoval se také jeden větší přísnosti proti rodičům, kteří dovolují dětem chodit do tanečních zábav. Tento návrh jako některé jiné odbyl se krátce výmluvou, že se o to mají starati kruhy jiné, o ty taneční zábavy na př. obecní starostové! Marné volání . . . Kéž by všichni c. k. okresní hejtmani na Moravě dokročili tak přísně na tuto neplechu, jako předseda c. k. okresní školní rady Pardubické (Úřední věstník č. 1. r. 1902)! Po úvodě, v němž stručně vylíčen zhoubný vliv našich muzik nejen na ducha, ale i na tělo útlé mládeže, a po stesku, že všesky dosavadní kroky proti tomu zlořádu podniknuté osvědčily se marnými, praví se tam, že od této vyhlášky zakazuje se co nej přísněji mládeži účastniti se muzik, a to nejenom snad pobyt v samé „dupárně“, ale i přilehlých místnostech, ano i okolí hostince. Vyhláška ta nejenom že má býti veřejně vyvěšena, nýbrž i od starostů veřejně bubnována. A kdo by proti tomuto zákazu jednal, že bude následovně trestán: hostinský na ponejprv peněžitou pokutou až do 800 K nebo vězením až do 3 měsíců; rodiče pokutou 200 K nebo 14denním vězením atd.

Před tělesnými tresty (§ 24. školního řádu) varujeme své stoupence co nejdůrazněji. Nedejme se svéstí tím, co se mluví neb píše ve prospěch rákosky. Trestati tělesně je nás nedůstojno, nehledě ani k ohromné škodě, již sobě trestající může způsobiti. Výstrahou buď toto přelíčení:

Dne 19. července t. r. navrhoval státní návladní ve Vídni ve svém plaidoyeru proti Ottu Schmidtovi, učitelí obecné školy v Ottakringu, pro

tělesné trestání dítek aby byl jako neschopný s úřadu učitelského sesazen. Odvolával se při tom na § 420. trestního zákona, který ustanovuje, aby vychovatelé nebo učitelé, kteří tělesně trestají svoje chovance, byli poprvé potrestáni vězením třídním až měsíčním, když se však případ opakuje, aby byli prohlášeni za neschopné k úřadu učitelskému nebo vychovatelskému. Zvláštní laskavosti soudcově má obžalovaný učitel děkovati, že jeho neschopnost k učitelskému úřadu nebyla prohlášena a jeho existence na vždy zničena. Podklad k soudnímu líčení zavedla tato příčina: Dne 23. května t. r. byl učitel Schmidt po vyučování před školní budovou osloven řeznickým tovaryšem Aug. Brucknerem a po krátké rozmluvě spoličkován, protože učitel potrestal rákoskou jeho dva hochy, z nichž jeden byl úplně slepý. Napadený žaloval útočnicka pro urážku na cti, útočnick pak učitele pro nedovolené trestání dítek. Učitel se přiznal k činu a také že byl již dvakráte pokutován pro týž přečin, jednou 10, podruhé 20 K, načež byl odsouzen ku třem dnům vězení. Podobný trest stihl též útočnicka pro jeho napadení. Soudce neprohlásil učitele za neschopného k zastávání jeho úřadu, omlouvaje jej velkým a pochopitelným rozčilením při činu.

Kdyby nám jiní mládeže nekazili, nesnížil by se žádný učitel k tělesným trestům. A kterak na tyto mravní škůdce nevinnosti dětské dokročiti třeba, napsali jsme v I. ročníku „Vych. Listů“ (str. 41.); škoda, že ani naše katolické časopisy, ani poslanci naši si slov těch nevšimli. Naše dobré snahy mají podpory málo, tuze málo; ale právě proto jí důrazně hledějme.

V poslední době bylo na schůzích učitelských dožadováno zrušení tak zvané „tajné“ kvalifikace. Z rozhodujících míst bylo sice tvrzeno, že podobné kvalifikace není, avšak ve skutečnosti přece učitel nedovídal se o výsledku inspekci, na nichž závisel jeho další postup. Nyní, jak se dovídá „Beseda učitelská“ z bezpečného pramene, byla i v té příčině učiněna ku přání poslední zemské konference žádoucí náprava. Byl totiž zemskou radou školní v Čechách nařízen způsob, jak má učitelstvo dovídati se o výsledku inspekce, a který ve jmenované zprávě jest uveden.

Jednota učitelek moravských bude pořádati zimní cyklus přednášek po Moravě. Thémata jsou volena dobře, jenom kdyby se jich ujalí myslitelé povolání! Jsou to témata:

1. Vliv výchovy rodinné na vývoj svědomí.
2. Rovnoprávnost obou pohlaví (zásada: rovnoprávnost pohlaví nespočívá v tom, aby ženy dělaly, co dělají mužové, nýbrž v tom, aby plnému využití ženské síly pro společnost nebylo bráněno.)
3. Správné pojetí ženské emancipace (zásada: dnes nejde pouze o osvobození ženy, nýbrž také o osvobození muže. Však nemá být žena osvobozena od muže, ani muž od ženy: oba mají býti osvobozeni na jedné straně od zvířeckosti, na druhé od zkaženosti).
4. Láska k bližnímu (lidumilnost, dobročinnost; zásada: láska je práce, energie, láska k bližnímu nesmí býti sportem; láska je: nemíti klidu a pokoje pro bídu mravní i fysickou, pracovati stále proti té bídě i když jí nevidíme).
5. Zdravotnictví v rodině.
6. Úkoly ženy v životě sociálním.
7. Příprava školy pro život.
8. Škola a rodina (jejich vztahy obapolné).
9. Výchova k mravnosti (koedukace).

10. Krásno je prostředkem při výchově charakteru.
11. O povzvesení proletariátu.
12. Snahy a cíle ženy pokrokové
13. O vyšším vzdělání žen.

O prázdninových kursech pro učitelstvo napsal rozumné slovo referent „Hlídky“: Prázdniny lákají učitelstvo do Boží přírody a do různých — kursů. Hudební, obchodní, včelařské, ovocnické, zelinářské, rybářské, kreslířské a steré jiné kursy prázdninové učitele lákají, aby zapomněl na ochablost duševní i tělesnou a znova se pustil do víru duševní činnosti jednak proto, že chce rozmnožiti duševní fond, jednak že v budoucnosti hmotný prospěch tím zajistiti míní. A výsledek? Předčasná vysílenost, ba leckdy i vážné choroby následují. Jest na čase, aby učitelstvu byly prázdniny tím, čím býti mají: dobou odpočinku, a všechny prázdninové kursy se konaly v roce. Těm pak učitelům, již k vůli vzdělání hlubšímu nebo prohloubení odborného vědění kursů podobných se míní účastniti, aby dána byla dovolená, místo nich však aby nevyučovali ostatní členové sboru učitelského, nýbrž zástupce byl povolán. Za tím účelem by ovšem v každém kraji byl potřebný učitel ambulanční, kterýž by mohl suplovati za učitele nemocné a vůbec na dovolené dlící.

Na návštěvy vzdělávacích kursů pro učitele povolil letos sněm moravský obnos 1000 K, rozdělený na 10 stipendií po 100 K. Žádosti o stipendia podati bylo cestou Ústředního spolku k zemskému výboru. Pro členy Katolického spolku učitelského patrně vzdělávací kursy nejsou; jim stačí titul „šplhavci“, „prospěchaři“ a pod. Anebo naši katoličtí poslanci dosud o Katolickém spolku učitelském neslyšeli?!

Školství na Slovensku dosud jest ve velmi zbědovaném stavu. Tak na př. ve stolici trenčínské dle výroční zprávy královského školdozorce nedostávají učitelé ani svoji almužnu — jak právem možno nazvati jejich platy — včas. Učebny jsou přeplněny, následkem čehož jest mezi školní mládeží veliká úmrtnost a časté epidemické nemoci se šíří. V celé stolici jest 498 učeben, do nichž nutno ztěsnati 54.163 školou povinných dětí. V novější době právnický výbor této stolice přijal a v život uvedl návrh školdozorce, dle něhož děti do 15 let nesmí navštěvovati kavárny, krčmy a vůbec obchody s lihovinami, jakož i zábavná místa pro dospělé. Spolkový život slovenských učitelů nabývá v poslední době čilejšího rázu. Jednací řeč slovenskou mají učitelské spolky v Liptově, Oravě, v Turci, v Trenčíně, v Nitře a Bačce.

Katolický spolek německých učitelů konal dne 29. srpna v Olomouci první valnou hromadu za četného účastenství členů i hostů. Hlavním řečníkem byl p. řed. Moser z Vídně. Mluvil o kulturním významu církve katolické, která, šetříc pravé svobody rozumu, šířila vzdělanost. Líčí falešnou svobodu a neblahé konce její: reformaci, revoluci. Této nevázanosti chtějí dosíci liberálové, proto chtějí náboženství, jež jediné klade meze bezúzdnosti, ze školy vyloučiti. Odtud boj proti škole konfesijní a řeholní zvlášť. Vzpomíná slov Vindhorstových, jež před smrtí pronesl: „Zachraňte školu!“ K témuž vybízí i řečník; dosíci toho lze sdružováním a pilnou prací, schůzemi, debatováním v kroužcích. Práce se zdaří, provázena-li bude požehnáním Božím, bezúhonností a osobní zmužilostí. Řeč přijata s nadšením a posilení odcházeli, aby símě vložené v srdce slovy řečníkovými dále pěstovali.

Německé spolky katolických učitelů v Rakousku mohutní přes to, že přívrženci náboženského výchovu prohlašování od liberálních

učitelů za škůdce stavovských zájmů. Podle zpráv nedávno vydaných má dolnorakouský spolek katolického učitelstva 100 členů, první spolek katolických učitelek v Dol. Rakousích 738, učitelský spolek „Dr. Kellner“ 85, spolek hornorakouský 448, solnohradský 50, zemský spolek tyrolský 1800, tridentský spolek 664, vorarlberský 400, katolický spolek „Austria“ v Čechách 150, katolický spolek německého učitelstva na Moravě 12, celkem tedy sdruženo 4505 katolických učitelů německých. Oba české spolky mají asi 300 členů. Zajímavé je, že katolické spolky učitelské dominují v zemích německých, spolky učitelstva liberalního však dominují v zemích českých.

Sjezd německých učitelů z Rakouska konán byl v Opavě. Účastníků sjezdu bylo dle „Hlasu“ na 1500. Mezi nimi učitelé čeští na německých a českoněmeckých školách působící a také něco polských učitelů z Těšínska. Všichni svorně nosili velkoněmeckou stuhou ozdobené odznaky, inu jako praví rakouští patentovaní vlastenci. Přítomní učitelé zastupovali 6 zemských spolků se 382 spolky a 15.428 členy. Při hlavních schůzích byly konány přednášky a sice proslovil vídeňský učitel Jaksch řeč prochnutou velkoněmeckým duchem o učiteli ve službách lidu. Německý lid prý nechce do-
bývati; jen ať nechá Němcům stát vše, co již mají. Učitel však musí býti rozhodného národního přesvědčení a v lid toto přesvědčení vnášeti a udržo-
vati. Ve škole nemá se zapomínati při dějepisném vyučování na — sjedno-
cení Německé říše. Přednáška p. Jakschova se učitelům velice líbila. Na to
jednáno o změně stanov, při čemž nejhůře pochodila antisemitská většina
obecního zastupitelství Vídně.

V Rusku chodí do školy z 11,430.000 dětí školou povinných pouze třetina. Počet škol těch jest 78.724. Příčina, proč dvě třetiny dětí do školy nechodí, jest nedostatek škol. Dle výpočtů „Rus. Vědom.“ věnoval stát počátkem devatenáctého století na školství 2·5% svých výdajů, počátkem dvacátého století 3·8% celého rozpočtu. Pokrok tedy ne příliš velký.

V Srbsku jest stále nedostatek učitelstva. Z učitelské přípravy vychází malý počet, a ti, kteří vyšli, nevstupují všichni do učitelských služeb. Přes 160 míst učitelských jest neobsazeno a na mnohých místech vyučují kněží. Následkem toho nařídil ministr, aby mnozí učitelé, kteří byli dáni na od-
počinek, navrátili se opět v činnou službu. — Chvály hodný jest zvyk, že srbští kandidáti učitelští cestují každoročně do ciziny, aby poznali cizí obyčeje a vzdělali se vlastním názorem.

Nedostatek učitelstva počíná se už i v Sasku jeviti. Příčinou toho jsou neblahé hmotné poměry tamnějšího učitelstva, následkem čeho zmenšuje se počet posluchačů na učitelských ústavech. Mnozí učitelé šli studovat na universitu, což je v Sasku dovoleno.

Zemský spolek pruských učitelek podal ministerstvu vyučování žádost za zřízení státních kursů pro vzdělávání učitelek škol pokračo-
vacích. V odůvodnění dožaduje se: a) aby na těchto kursech vyučováno bylo psychologii, methodice, kulturním dějinám, nauce o domácím hospo-
dářství a o zákonech, zdravotovědě, pracím v kuchyni, šití šatů a prádla; b) aby kursy ty zřizovány byly v universitních městech, by účastnice mohly zároveň poslouchati na universitě přednášky; c) aby povolovány byly státní podpory účastnicím kursů.

Na 1. srpna ustanoveno bylo (dle „Vychovatele“) otevření nově vy-
staveného asylu pro chromé dívky v Angerburgu v Prusku. Nově bylo
přijmuto 80 chovanců, takže ústav čítá přes 200 chromých dítek. Velikou
nezbytnost tohoto asylu ukázala statistika, která čítá v Prusku přes 20.000
chromých dítek. Tento humanitní ústav zaopatřuje svoje chovance úplně

bezplatně. Tito mají nejrůznější nemoci; 25 jich vůbec nemůže bez cizí pomoci přijímati potravu. Ústav jest úplně moderně zařízen a upraven. Stál 72.000 marků, z nichž pouze 50.000 jest zapláceno.

Dánské ministerstvo vyučování nařídilo, aby ve vyšších třídách národních škol dívčích vyučováno bylo domácím hospodářství. Vedle literatury, počtů atd. budou dánské dívky učiti se šiti, vařiti a vůbec domácnost obstarávati. Mnohé školy předmět ten zařadily již do svých plánů. Naproti tomu v Německu na učitelském sjezdě, který byl, mimochodem řečeno, navštíven 3000 učitelskými osobami, rozhodli, že se nemá vůbec ve škole obecné vyučovati domácím hospodářství. Za důvod bylo položeno, že by učivem o domácím hospodářství povšechné vyučování bylo zkráceno. Domácím hospodářství má se vyučovati jen v domácnosti.

Velké události odehrávají se ve Francii. „Jemnocitný“ občan francouzský, jenž hodil do světa heslo: rovnost, bratrství, svoboda! — — šlape surově po svobodě svých vlastních spoluobčanů. Zákonem o klášterních kongregacích zrušeno bylo 85 ústavů pro nemocné stařeny, 86 pro šestinedělky, 97 útulen pro nevyлéčitelné, 1 nemocnice pro málomocné, 398 nemocničních bezplatných lékáren, 511 nocleháren, 898 pracoven, 172 útulen pro tuláky, 512 dětských opatroven, 233 chudobinců, 691 sirotčinců, 1428 rozličných podporovacích ústavů, 398 ústavů ku podpoře zadlužených nebo do bídy upadlých dělníků, klášterních škol pro dívky školou ještě nepovinných 2905 se 362.214 dítkami, obecných škol 22.467 s 1,639.612 žáky. Na lyceích a středních školách bylo 85.599 žáků, v biskupských seminářích 24.000 chovanců.

A přece má Francie horšího nepřitele v alkoholu, ale toho francouzská vláda ze země nevyhání. Francouzský národní hospodář Franck odhaduje počet hostinců ve Francii na 533.272 a obchodů s vínem a pálenkou na 300.000. Sládků, velkoobchodníků s vínem a obchodních cestujících v těchto oborech čítá na 40.000. Majitelů vinic a jich zaměstnanců je na 1,500.000. V celku skytá alkohol obživu as 4 milionům lidí ve Francii. Kolik lidí při tom zničí nebo aspoň ohroží na zdraví tělesném i duševním, aby tyto 4 milióny mohly se obživit?

Ve Švýcarech následují příkladu francouzského. Spolková rada usnesla se na základě ústavy vypovědět 9 ženských kongregací usazených v kantonech Sv. Havel, Waadt, Wallis. Povolena jim byla 90denní lhůta, aby mohly uspořádat své věci.

I u nás liberální žurnalistika nabývá odvahy a špini kláštery nejhanebnějšími pomluvami. Upozorňuji jen na časopis „Havlíček“, poněvadž po venkově bývá čten. (Neodvislý časopis pro český lid. Vychází v Prostějově. Vydavatel poslanec Reichstädter.) Jmenovaný časopis dne 23. srpna 1902 píše: „Klášterní školy, kláštery! Za krátko uvidíte, jak je tam vedou zase ty děti bledé, nedokrevné, s očima snivýma. A už dnes leckde v domácnosti městské i venkovské matinka připravuje prádlo dcerušce, která půjde po prázdninách na vzdělání. Není osudnějšího omylu. Vždyť vzdělání, jakého dostane se jim v klášteřích, rovná se veliké nicce! Sudte: jedna třetina učebného času věnuje se ruční práci, jiná třetina hudbě a samospasitelné němčině a teprve ta poslední třetina zkroucené a vykleštěné vědě klášterních učebnic, ač i z této ještě mnohý díl strhne se na mechanické a řemeslné modlitbičky. A toto-li stačiti má ku vzdělání? Že pak chovanky klášterů excelují v omezenosti, to konečně není jejich vina.“

A tento časopis honosí se heslem: „Pravdomlupnost i pod ztrátou popularity“!

Naše školy klášterní jsou podrobeny dozoru státnímu, a mnohým dostává se za vzorné působení pochvalných uznání školních úřadů. Chybou jest, že z přílišné skromnosti jich neuveřejňují a o svém vnitřním (hlavně paedagogicko-didaktickém) zřízení veřejnosti zpráv nepodávají. Máme svůj odborný časopis „Vychovatelské Listy“, ten však naprosto žádných zpráv o našich školách klášterních nedostává. Jsou-li pak i tu nějaké vady, třeba, aby povolání činitelé je odstranili. Zvláště toho by mělo býti v každé škole dbáno, že vychovávati máme pro život, a proto třeba život pozorovati a znáti.

Nový zákon školní byl přijat v anglickém parlamentě. Jím je zabezpečena škola náboženská a postavena na roveň školám státním. Dozor nad vyučováním náboženství mají biskupové, stát má jen vrchní dozor. Náklad vede stát.

Začátkem tohoto roku otevřel v Morelii v Mexiku tamní arcibiskup msgr. Autenogenes Silva novou katolickou universitu za velikých slavností. Stolice fysiky, chemie, astronomie, meteorologie, dějepisu a literatury jest obsazena dovednými professory domorodými nebo povolanými z Evropy; laboratoře jsou opatřeny nejmodernějšími instrumenty a zařízeními. Také na knihovnu bylo věnováno mnoho peněz. Učený a podnikavý arcibiskup chce míti z nového ústavu rovnocennou universitu, která by ostatním americkým vysokým školám v ničem nezažala.

Naším dětem.*)

I.

Jurkovi umřela maminka. Nepověděli mu toho, odstěhovali ho na nej-hroznější dny k známým.

Ani na pohřeb ho nevzali, šetřice mladičké jeho duše před dojmem, který by jistě těžkým stínem obestřel celé jeho mládí.

Jednoho dne, když přišel, byl pokoj, kde maminka spala, prázdný, malíři tam malovali, služka myla okna i dvěře.

„A kde je maminka? Ona umřela?“

„Ano, odlétla do nebe.“

„Oknem?“

„Ano, oknem.“

„A to je z ní teď anděl?“

„Je z ní anděl, z každé maminky je anděl.“

„My máme tedy teď v nebi anděla?“

„Ano, máme tam anděla.“

A Jurkova dušička jistě obestřela toho anděla-maminku vši nebeskou krásou, kterou si jen představit dovedla. Zlatá křídla, bílé šaty vyšívané stříbrem, krásné černé vlasy rozpleteny a jasnou hvězdou ozářeny.

*) Jurka. Napsala M. Gebauerová. Nakladatel Jan Laichter na Král. Vinohradech.

II.*)

Theodosius Veliký, císař římský, jsa přesvědčen, jak malou cenu má vznešený rod a bohatství bez dobrého vychování, poslal po všech svých zemích hledat nejdokonalejšího mudrce. Nalezli jej. Byl to mudrce Arsén, jemuž císař svěřil svého synáčka Arkadia, aby ho vychovával u vědění a ctnostech.

Mládeneček, pyšně se, že je syn císařův, seděl při vyučování a nechal učitele před sebou státi. To kdysi spatřiv Theodosius, pravil mu s přízvukem výčitky: „Povstaň a místo své ihned učiteli svému nabídni. Bohatství a rod jesti pouhá náhoda, na niž nemáš pražádných zásluh; dnes nebo zítra může ti Bůh obé odjati. Ale moudrost jest pravá zásluha tvého učitele, jenž bude vždy ctěn a vážen. Vstaň a nabídni místo své učiteli svému.“ —

A já viděl jsem žáčky, kteří si málo učitele svého váží pouze proto, že jest chud, ktežto oni jsou synkové zámožného muže!

Upozornění redakce. Toto číslo „Vychov. Listů“ jest jednoduché. Dvojité číslo vydáno bude 20. září t. r.

Ku shodě mezi duchovenstvem a učitelstvem. Zemská jednota českého katol. duchovenstva v království Českém učinila ústřednímu spolku učitelskému tento pozoruhodný projev:

Slavnému Ústřednímu spolku českých učitelských Jednot v království Českém!

Výbor Zemské Jednoty českého katolického duchovenstva v království Českém uvažoval ve svých schůzích o vzájemném poměru duchovenstva a učitelstva a konstatoval jednomyslně a s radostí, že soukromý poměr mezi oběma stavy jest téměř všeobecně dobrý, ano často přátelský. Tato potěšitelná skutečnost byla dosvědčována ode všech přítomných, zvláště od vldpp. vikářů, kteří ve svých střidnictvích shledali mezi oběma stavy dobrou shodu. Několik míst, o jejichž sporech v časopisech se dovídáme, mizí v porovnání k velikému počtu kněží a učitelů.

Za to veřejný poměr, jevíci se v časopisech obou stran, není zrovna nejlepší, neboť ukazuje se tu mnoho roztrpčení, náklonnosti věci soukromé rozšiřovati v záležitosti stavu, paušální podezřívání druhého stavu z nepřízně, ano i z nepřátelství. Uvádíme toto faktum se zármutkem tím větším, že nemůžeme a nechceme zapřít, že i na straně duchovenstva bývá vina buď začatím sporu aneb nedostatkem včasné mírnosti.

Rozumí se samo sebou, že tím nemyslíme zazlívati věcnou diskusi o sporných otázkách, theoretických i praktických. Volnost klidného rozebírání sporných otázek považujeme za věc samozřejmou a naprosto žádoucí, neboť poznáním vážných důvodů pro různá stanoviska může vzájemná úcta jen se zvýšiti. Přejeme si, aby náhledy obou stran byly co nejdůkladněji objasněny a hájeny, ale aby se to dalo vždy způsobem důstojným vznešené věci, o niž se jedná, i obou stavů, jež v první řadě jsou povolány, aby lidu byly příkladem.

*) Z poučné knížky „Dobré dítě“. Z italštiny přeložil Josef Flekáček, učitel v Žižkově.

Dosavadním stavem věci trpí jak učitelstvo, tak kněžstvo, poněvadž nerozvážným přenášáním sporů na půdu osobní bývá poškozena vážnost obou stran k nevýslovné škodě lidu, kterýž mravně i hmotně povznášení jsou oba stavy povinny. Taková práce se však daří nejlépe tam, kde kněz a učitel klidně vedle sebe žijíce a společně působíce, povznášejí své okolí a zvyšují tak vzájemně svou vážnost na osadě.

Potřebu toho poznávají zvláště učitelé a kněží na venkově, kteří potřebující k osvěžení sil styku s lidmi vzdělanými, jsou hlavně na sebe odkázáni.

Uvažující toto vše, navrhuje slavnému spolku českých učitelských jednot následovně:

Ústřední spolek i Zemská Jednota, zůstávající věrnými svými zásadami, vyslovují přání, aby rozpor jejich dál se vždy způsobem věcným a důstojným, bez zbytečných narážek a urážek druhého stavu a jednotlivých jeho příslušníků.

Osobní spory nebudtež rozšiřovány na stavovské, a budtež vyřizovány tak, aby za pochybení jednotlivce nebyl činěn zodpovědným a netrpěl celý stav.

Za tím účelem užije i Zemská Jednota i Ústřední spolek svého vlivu, jak u jednotlivců tak u časopisů, pokud jejich vlivu podléhají, aby ve psaní uvedených zásad bylo šetřeno.

Očekávající ctěnou odpověď, ujišťujeme Vás o své naprosté účtě

Tomáš Střebský,
předseda.

Frant. Jan Krojher,
jednatel.

Špatné písmo u školní mládeže. Nedávno jednáno ve Francii na jisté státní konferenci mezi jiným také o příčině špatného písma školních dětí. Jako příčiny tu uvedeny: 1. Přetížení dětí domácími písemnými pracemi. V mnohých případech děti nemají doma kam sednouti, schází jim psacích pomůcek, mnohdy i světla. 2. Příliš časně učení psaní. 3. Piší-li děti na tabulkách, neb tužkou. Nedbá-li se krasopisu jako hlavního předmětu, kterému by se mělo prvá léta vyučovati častěji -- denně -- avšak po půlhodině. 5. Nevhodnost nynější metody u vyučování psaní.

Učitelstvo o domácích úkolech. Okresní konference školní, které ve Vídni konány byly, vyslovily se velmi rozhodně proti úkolům domácím. Místo úkolů domácích má býti dáváno žactvu více úkolů školních, podle kterých se mnohem lépe dá posouditi znalost a píle žáků, než z úloh domácích. O otázce té rokováno bylo z uložení úřadů školských.

Přes 30 milionů ročně vynáší „malá loterie“, toto požehnání chudiny. Viděli jste někdy tak se hrnouti rodiče do školy ptáti se po svých dětech, jako se hrnou před tahem do kollektury? Je to smutný úkaz, a tiž nedají krejcaru dítěti na péro nebo sešit! „Ať ti to dá pan učitel!“ Běda, třikráte běda! Ó, jak nevyčerpatelná je hloupost lidská! „*Vychovatel.*“

Sebevražda osmiletého hochu. Ve Wöllersdorfě u Nov. Víd. Města skočil do vody osmiletý hoch tamnějšího rolníka Alois Kandl a utopil se; bál se trestu, a proto učinil excentrický ten hoch svému životu konec. Sebevraždy dětí se množí, smutný to zjev moderní doby. Kam to spějeme?

Škola z korkových kamenů. Obecní zastupitelstvo v Horní Lhotě u Vlašimi usneslo se postaviti dvoutřídní školu s byty učitelskými z korkových kamenů dle systému arch. J. Kulhánka. Stavbu provádí stavební oddělení korkáren „Union“.

Mapy z kamení. V Innomostí je na dvoře učitelského ústavu vystavena velká, 90 m² měřící, reliefová mapa celého Tyrolska, v níž jednotlivé hory právě z těch kamenů sestaveny jsou, z nichž se skládají; rozměr mapy je v průměru 1 : 7500, výška 1 : 2200. Mapa podává úplně jasný obraz celé země. Dle této mapy je nyní více podobných sestaveno; tak na př. v Celovci, Štýrském Hradci, v Curychu a jinde.

Inspektorské desatero vydáno bylo dle „Českého Učitele“ učitelstvu okresu Kutnohorského. Zní takto: Č. 305 o. š. r. v Hoře Kutné, dne 21. února 1902. Správám škol. Při okresní konferenci učitelské, kteráž konána byla dne 12. října 1901, vytčeny byly zásady tyto: 1. Důstojné chování učitele ve škole i mimo školu. 2. Péče horlivá o další sebevzdělání. 3. Dokonalá příprava ku vyučování. 4. Přesné dodržení hodin vyučovacích. 5. Zbožná modlitba před vyučováním a po vyučování. 6. Svědomitá práce ve škole jak ve příčině vytríbení rozumu, tak i ve příčině zušlechtění srdce. 7. Čistota a pořádek. 8. Péče o rozmnožení školních pomůcek, knihovny a náležitě jich užití. 9. Správné vedení knih a spisů úředních. 10. Přesné plnění řádu školního a vyučovacího. — Po jednomyslném snesení ukládáme učitelstvu, aby zásad těch náležitě „bedlilo“ a jimi se řídilo. — Opis výnosu tohoto připojen budiž ku třídním knihám. Předseda: Schapka.

Drobnosti. Druhý sjezd terciářů českoslovanských koná se na Velehradě 9., 10. a 11. září t. r. — Ministr vyučování jmenoval hlavního učitele na učitelském ústavu v Kroměříži Josefa Jedličku okresním školdozorcem venkovského okresu kroměřížského a cvičného učitele na témže ústavu Aloisa Boudu okresním školdozorcem českých škol ve venkovském okresu uhersko-hradištském. — Okresním inspektorem jmenován byl cvičný učitel na učitelském ústavu v Olomouci Ant. Slezák, pro školy okresu frýdeckého, pro české školy okresu těšínského a frýštátského. — Na základě dobrozdání slezské zemské školní rady nebylo dovoleno zřízení polského ústavu pro vzdělání učitelů v Těšíně. Polský klub prohlásil, že se zasadí vší silou, aby toto rozhodnutí školní rady bylo odvoláno, a to především u ministerského předsedy a u ministra vyučování. — V Kroměříži byla zřízena mlékařská a sýrařská škola. — Česká obchodní škola dvouletá otevřena byla v Uher. Hradišti. — Redaktorem Paedagogických Rozhledů přestal být p. Jan Mrazík. — V Solnohradě ustavil se Universitní Spolek, jenž má pracovat proti uskutečnění katolické university v Rakousku. Mezi členy je rektor vídeňské university dv. r. dr. Gussenbauer a profesori dr. Schipper a dr. Schrutka.

Největší počet žáků v jedné třídě našich národních škol je osmdesát. V Dánsku stanoví školský zákon maximální počet v městech 35, pro venkov 37. V Londýně je ustanoven počet pro nejnižší třídy 50, pro střední 45, pro nejvyšší 40 žáků. Ve Švédsku je ve Stockholmu průměrně ve třídě 36 žáků.

Nedělní školy v americké Unii. Henry S. Curtis líčí v rozhledech „Harpers Magazine“ nedělní školy ve státech New-York a Massachusetts a podává zprávu o veliké péči, která se tam školám těm věnuje. Vidí se v nich jádro vychovávací soustavy a proto neustále se pomýšlí na jejich zdokonalování. V New-Yorku jest nyní 46 hřišť, 15 koupelen, 5 tělocvičen a 10 místností pro večerní shromažďování, mimo to 10 dětských zahrádek a několik veřejných sadů; vše to zřízeno touž společností. V městě New-Yorku samém bylo posledního roku 28 nedělních škol, a to v nejchudších okresích. Školy ty jsou otevřeny od 9—12 hodin a tak jsou oblíbeny, že se děti do nich zrovna hrnou. Drobná děvčata se tam učí dělati šaty na loutky (loutky dodává škola); také se učí zdobiti si sama

kloboučky a šiti šaty. V jiných prostorách učí se děvčata, jak se koupají malé děti a jak se oblékají. Hoši učí se lehkým pracím stolařským, řezání a tesání. Herny jsou obyčejně v přízemí školních budov a ruch v nich bývá tak veliký, že patra nad nimi ležícího nemůže se užívat. Hřiště mají čtvero oddělení: tělocvičiště, hřiště, dětskou zahrádku a čítárnu. Chlapci a děvčata bývají obyčejně oddělení a v každém oddělení zaměstnáno po dvou učitelích. Děti se učí vojenským cvikům, pochodům, volnému tělocviku a tanci, také však klidným hrám. V koupelnách se učí tisíce dětí plovati. Učitelův a učitelek jest na všech těch ústavech více nežli 1000. *Komenský.*

Kláštery a lidumilnost. Řeholnice různých řádův ošetřují ve Vídni 25—30.000 nemocných, v soukromých příbytcích pak na 15.000 nemocných. Ve všech vídeňských okresích je 35 dětských opatroven, které rovněž řeholnice udržují. V nich byly r. 1900 celkem 6672 dítky pěstěny, vyučovány a částečně i stravovány. Ve 30 pracovních školách pro chudé dívky bylo téhož roku 4230 dívek vyučováno, v 17 sirotčincích a dětských asylech bylo opatrováno 4000 dítek, v 7 asylech pro starce a opatrovnách 3000 osob, v soukromé nemocnici sv. Františka v Hartmannově ulici byl za touž dobu 801 nemocný s 52.000 ošetrovacími dny. Rakousko má ve Vídni vzornou nemocnici pro nevléčitelné se 420 postelemi; řídí ji katolické řeholnice. Roku 1900 oslavil tento dům 25leté jubileum, a bylo vypočteno, že za čtvrtstoletí byl tam léčen 3581 nevléčitelně chorý s 1,518.724 ošetrovacími dny a 1,822.468 K výloh, které byly sebrány soukromou cestou. Mrtvá ruka působí tedy velmi blahodárně, avšak boháči nepřispějí valně ku zmírnění lidské bídě.

Co musí žena věděti o alkoholu? Rýnské sdružení proti požívání lihových nápojů vydalo leták, ve kterém na hořejší otázku odpovídá: 1. že se dětem do 14 let nesmí dáti ani kapky vína, piva nebo kořalky; 2. že pivo, víno a kořalka nejsou pro obživu, nýbrž toliko pro požitek; 3. že lihových nápojů má se užívat jako léků pouze utišujících a toliko dle předpisu lékaře; 4. že pravidelné požívání lihových nápojů kazí krev, a jest tudíž základem mnohých nemocí; 5. že pravidelné požívání lihových nápojů ubírá síl pracovních a živitele činí předčasně k práci neschopným; 6. že pravidelné požívání lihových nápojů pokroku muže překáží, jej stěžuje a ničí; 7. že pravidelné požívání lihových nápojů muži peníze z kapsy vytahuje, jichž by se v rodině daleko lépe užiti mohlo; 8. že pravidelným požíváním lihových nápojů z muže pijan se stává; 9. že má-li býti pijan vyléčen, nesmí ani jediné kapky alkoholu požití; 10. že pravidelné požívání lihových nápojů u muže nebo ženy zdar potomstva silně ohrožuje. To desatero měly by ženy upevniti na dvěře svých příbytků sobě i mužům svým před oči.

Knihy a časopisy redakci zasláné.

(Všechny zde oznámené spisy doporučujeme inteligentnímu čtenářstvu.)

Stručné vychovatelství a vyučovatelsví. Pro kursy ku vzdělání učitelek ženských ručních prací sepsal Josef Šauer z Augenburgu. V Praze. B. Stýblo. 1902. Cena váz. 1 K 30 h. Spis ten liší se od spisů toho druhu jednak přístupností, ale také důkladností. — Obsahuje již také zákony nejnovější a bere v té příčině ohled též na Moravu, čehož jiné spisy nečiní. Jest sice psán pro chovanky kursů pro vzdělání učitelek ručních prací, ale v prvé části dobře ho lze užiti též za školní knihu na dívčích školách pokračovacích nebo na školách hospodyňských. Učitelstvu poskytuje tu výhodu, že k přípravě na výklad školní může užiti obsáhlejších spisů téhož spisovatele „Obecného vychovatelství“ nebo ještě obsírnější „Paedagogiky“.

České květy. Obrázková revue pro zábavu a poučení. Pořádá dr. Ant. Podlaha. Nákladem a tiskem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (V. Kotrba) v Praze, Pštrossova ulice č. 200—II. Sešit 10. Obsah: Nápadníci. Román. Napsal Boh. Brodský. (Pokračování.) Z Patrasu od Athén. Obrázek z cest. Píše Ignát Zháhěl. (Pokrač.) Salvia. Drama v 5 jednáních. Napsal J. Klemens. (Pokrač.) Václav J. Novotný, hudební skladatel. Napsal Em. Žák. Koupené sláva. Povídka A. E. Zarina. Z ruštiny přeložil J. A. Unzeitig. Po Dunaji na Krym. Napsal dr. A. Lang. Moravsko-Slezské Jeseníky. Napsal J. Hloch. Jak možno uhodnouti cizí myšlenky? Podává A. Fick. Z Národního divadla. Dramatické umění. Píše dr. B. Prusík. Rozhledy hvězdářské. K našim vyobrazením. Obrazové přílohy. Hádanky. — **V y o b r a z e n í:** Ozdobná linka. E. Václavěk: Silnicí. G. Bellini: Benátský šlechtic. J. Daeger: Sv. Alžběta navštěvuje nemocné. Starobylý skládací oltář v obrazárně strahovské. Patras, pohled na město. Prístav v Patrasu. J. Váňač: Podobizna Landseer: Odpočinek. Michelangelo: Snímání Krista s kříže. J. Spitzer: Sv. Václav a bl. Podivín. Václav J. Novotný. V Královské Oboře u Prahy před 100 lety. V. Stretti: Sedlák. Krojové typy ze Slovácka. Fot. J. Janků. J. Panuska: Kraj lesa. Polednice. Modeloval J. Říha. Kostel v Černošicích. Fotogr. J. Tachecí. Partie z Černošic. Fotogr. J. Tachecí. J. Bloch: Panoráma na Moravsko-Slezské Jeseníky. Zábřeh na Moravě. Ukázka staročeského umění drobnomalířského: Rukopis Benedikta z Louky z XV. století (3 vyobrazení). Kostel »St. Stefano rotondo« v Římě. Titulní kostel Jeho Em. ndp. kardinála Skrbenského. Pieter de Hooch: Matěrské štěstí. Ze staré Prahy: Bývalý kostel a klášter Hybernský v Praze. Šárka: »Generálka«. Fotogr. J. Tachecí, Šárka: »Džbán«. Obrazové přílohy: A. Kalivoda: V parku. J. Eck: Madonna. — Nejlepším doporučením výborného našeho obrázkového časopisu jest zajisté bohatý jeho obsah a to jak literní, tak výtvarný. Jen mimochodem připomínáme, že toto číslo obsahuje celkem dvě přílohy a 32 ilustrací v textu mimo hojně hádanky atd. Neobyčejná láce našeho časopisu, pečlivá jeho redakce činí ho v každém ohledu časopisem v pravdě rodinným. Doporučujeme vřele. Kdo jej uvidí, jistě stane se mu přítelem. Ročně stojí 12 K i s poštou.

Česká týdenní revue „Rozhledy“ přináší v 44. čísle: F. X. Hodáč: Povinnosti inteligence a aeforma žurnalistiky. — Arcus: Rekonstrukce Karlova. — Camille Bellaigue: Hudba s hlediska sociologického. — O. Jozífek: Poznámky k rázu moderního života ústavního. — K. Slavíková-Welsová: Ze Slovenska. — Přehled politický, sociální, hospodářský a školský. — Ozvuky a paběrky. „Rozhledy“ vycházejí každou sobotu v sešitech o 32 stranách a předplácí se čtvrtletně pouze 4 K. Pro celoroční předplatitele, kteří zašlou obnos najednou, pouze 15 K. Předplatné zasílejtež na adresu: Rozhledy, J. Pelcl, Praha II., Lipová ul. 8.

Václava Kosmáka **Sebrané spisy.** Sešit 40. a 41. Díl VI. Nákladem papežské knihtiskárny benediktnů rajhradských v Brně.

Život.

List pro výchovu v rodině, škole a společnosti.

Obsah 15. čísla:

- J. A. Sikorskij: Duše dítěte.
- Dr. Theod. Bend: Hygiena nervů a škola.
- John A. Hancock: Pozorování dětí školních.
- P. Janet: Rodina. Čtení z praktické mravouky.
- Rozhledy: Záhady vzdělání žen. — Vyučování
kuchařské. — Dílny pro chudé dívky ve svéd-
— Pokud lze dětem věřit.

„Život“ vychází redakcí a nákladem **Jos. Pelcla** v Praze, Lipová ulice číslo 8. a předplácí se čtvrtletně 1 K 80 h, celoročně 7 K 20 h.

Prosíme všechny katolické redakce, aby nám po výtisku svých publikací výměnou posílaly.

Nous prions toutes les redactions des revues catholiques de nous envoyer en échange un exemplair de leurs publications.

Nejkrásnějším dárkem pro mládež

jsou následující

pohádkové knihy:

Nákladem knihkupectví Emila Šolce v Telči

vyšly v poslední době následující nádherné spisy:

Pohádky zlaté babičky. Tato roztomilá knížka vyšla ve dvou vydáních. Vydání skvostné (velké) je opatřeno velmi krásnými barvotiskovými a světlotiskovými obrázky. Cena 2 K 40 h. Cena druhého malého vydání, taktéž krásnými obrázky opatřeného, 1 K 30 h.

Roztomilé tyto pohádkové květy z nejrozmanitějších luhů, svity jsou v kytičce, které zvláštního půvabu dodávají neobyčejně něžné obrázky a vůbec celá úprava, pro kterou každý drobný čtenář se zálibou po ní sáhne.

Vybrané pohádky Boženy Němcové.

Velinové vydání tištěné na krásném papíře a vyzdobené původními barvotiskovými obrazy K. L. Thumy. Cena vázaného výtisku 2 K 40 h. Skvostným vypravováním svých báchorek Božena Němcová je všeobecně známá. Nejoblíbenější z jejich pohádek upravené pro mládež podávají se zde malému i velkému čtenářstvu v úpravě důstojné vnitřního obsahu.

Z pohádkové říše. Z nových báchorek Marquardsenových s krásnými barvotiskovými obrázky. — Cena vázaného výtisku 3 K.

Slovanské národní báje a pověsti.

Přeložil K. J. Erben. Velinové vydání na krásném papíře tištěné v tuhých deskách prodává se za 2 K 40 h. Vydání toto jak vnější nádhernou úpravou, tak vnitřní cenou báchorek zasluhuje nejhojnějšího rozšíření mezi drobnou mládeží, pro niž je hlavně určena.

B. Němcové Babička. Cena 1 K, ve skvostné vazbě 1 K 60 h. Perla spisovatelské činnosti naší nejlepší spisovatelky předkládá se tuto obecenstvu v novém celistvém, jazykově upraveném vydání, které je určeno především pro mládež, ale dojde jak úpravou zevní, tak vnitřní zajisté přízně nejšířšího obecenstva.

Milovníkům kalendářů doporučujeme:

Rodinný kalendář a Nový kalendář XX. věku Kronikář. Cena velkého vydání 1 K, malého vydání 60 h. Kalendáře tyto vynikají množstvím pěkných obrázků a velmi krásnými povídkami.

K dostání v každém knihkupectví a zejména u nakladatele:

Emila Šolce v Telči.

Zaslání peněz doporučuje se poukázkou.

„Vychovatelské Listy“ vycházejí dvakrát měsíčně (5. a 20.)

Předplatné na celý rok obnáší 6 K

Redaktor Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích.

Administraci a expedici vede Hedv. Rubrová v Brně, na Petrově č. 1.

Nákladem Katolického spolku českých učitelů na Moravě.

Příspěvky se honorují.

Inserty účtují se levně.

Tiskem Ferd. Navrátila v Ivančicích.